

Gewijzigde wet en regelgeving die van invloed zijn op verenigingen en stichtingen

Datum 3-2-2021; Robèrt Feith

In deze update de volgende onderwerpen:

1. WBTR
2. Avondklok – zorgvrijwilliger
3. Goede vrijwilligersadministratie
4. WTMO
5. Vrijwilligersvergoeding
6. Alcoholwet
7. Speeltoestellen

1. WBTR

De Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) is onlangs door de Eerste Kamer aangenomen. Voor 1 juli 2021 moeten verenigingen en stichtingen hieraan voldoen.

Wat zegt de wet?

De Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) is bedoeld om het bestuur en toezicht van onder meer verenigingen en stichtingen te verbeteren. Het wettelijk vastleggen van taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid volgt op incidenten en wantoestanden bij grote scholengemeenschappen en woningcorporaties. De overheid wil met de wet voorkomen dat wanbestuur, onverantwoordelijk financieel beheer, zelfverrijking, misbruik van posities en andere ongewenste activiteiten verenigingen en stichtingen schaden.

De Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) gaat dus over:

- Positie en plichten bestuursleden en toezichthouders.
- De aansprakelijkheid van bestuursleden en toezichthouders.
- Financieel beleid en goedkeuring van uitgaven.
- Regels omtrent belangenverstremgeling.
- Procedures bij grote uitgaven of investeringen.
- En bovenal een wettelijke verplichting voor verenigingen en stichtingen.

Verplichtingen vanuit de wet:

- Bestuursleden en toezichthouders hebben de plicht het belang van de vereniging of stichting voorop te stellen. Dat klinkt logisch, maar anders dan bij ondernemingen was dat nog niet in de wet vastgelegd.
- Dit betekent dat de WBTR eisen stelt aan het handelen van bestuursleden en toezichthouders en hen verplichtingen oplegt.

Gewijzigde wet en regelgeving die van invloed zijn op verenigingen en stichtingen

Aansprakelijkheid

- Als aan die verplichtingen niet wordt voldaan, kunnen bestuursleden en toezichthouders aansprakelijk zijn. In een aantal gevallen zelfs hoofdelijk aansprakelijk.
- Eisen die bij ondernemingen worden gesteld aan Raden van Commissarissen gelden nu ook voor toezichthoudende organen, verenigingen en stichtingen.
- Na introductie van de WBTR is de wettelijk regeling van aansprakelijkheid bij faillissement van toepassing op alle bestuurders en commissarissen van verenigingen en stichtingen, waarbij dan dient te worden opgemerkt dat het bewijsvermoeden niet geldt voor informele verenigingen en stichtingen.
(toevoeging RF: Een informele vereniging of stichting is niet ingeschreven bij de KvK en kent geen notariële akte. Personen zijn hier altijd hoofdelijk aansprakelijk. Zij kunnen geen gelden verwerven door erving en/of registergoederen verkrijgen. Een voorbeeld is bijvoorbeeld een kaartclub)

Tegenstrijdige belangen

- Als een bestuurslid of toezichthouder een persoonlijk belang heeft dat strijdig kan zijn met het belang van de vereniging of stichting, mag hij of zij niet deelnemen aan de besluitvorming.
- Binnen de vereniging of stichting moet zijn vastgelegd hoe besluitvorming in dergelijke gevallen plaatsvindt.

Overige punten

- In statuten van verenigingen of stichtingen moet staan hoe wordt omgegaan met situaties waarin er tijdelijk geen bestuurslid of toezichthouder is. Dat geldt dus ook als een bestuurszetel vacant is.
- Een bestuurslid of toezichthouder mag niet meer stemmen uitbrengen dan de anderen samen. Hij of zij mag dus niet in de gelegenheid zijn alle anderen te 'overrulen'.
- De wet bevat veel meer onderdelen dan alleen deze punten op deze pagina.

Aanbod YMCA

YMCA Nederland is partner geworden van IVVB, een organisatie die verenigingen en stichtingen helpt bij juridische zaken. Zij hebben een tool ontwikkeld die verenigingen en stichtingen stapsgewijs door deze nieuwe wet heen helpt. Door het partnerschap kunnen aangesloten verenigingen en stichtingen gebruik maken van de 50% kortingsregeling waarmee i.p.v. € 240,- nu voor € 120,- deze tool gebruikt kan. Deze tool is inclusief de eventuele juridische ondersteuning. Meer informatie is te vinden op: www.wbtr.nl/partner/ymca/

2. Avondklok

Voor de YMCA zal het doorgaans niet spelen, maar VWS geeft iets meer duidelijkheid over de avondklok voor vrijwilligers in acute en noodzakelijke functies gedurende de avond en nacht.

In meerdere sectoren en op meerdere terreinen vervullen vrijwilligers urgente en noodzakelijke functies ook in de avond en nacht. Denk daarbij aan vrijwilligers in het reddingswezen, bij de politie, de terminale zorg, natuursurveillance, dierenwelzijn. (mogelijk dat enkele YMCA's pro-actief de straat op gaan om jongeren aan te spreken; denk aan CJV Feyenoord)

Gewijzigde wet en regelgeving die van invloed zijn op verenigingen en stichtingen

Op de site van de Rijksoverheid <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/avondklok/wanneer-wel-en-niet-buiten-tijdens-avondklok> is nu het woord 'zorgvrijwilliger' toegevoegd: 'U hebt geen apart bewijs nodig dat u mantelzorger of zorgvrijwilliger bent. De reden dat u buiten mag zijn, heeft te maken met het feit dat de hulp of zorg niet uitgesteld kan worden. En daarvoor heeft u dus het juiste vakje aangekruist op uw Eigen verklaring (het formulier 'Eigen verklaring avondklok' moet toonbaar zijn).

Ruime interpretatie woord 'zorgvrijwilliger'

VWS geeft aan dat de definitie van 'zorgvrijwilliger' ruim geïnterpreteerd mag worden. Dus ook de vrijwilligers die zorgmedewerkers of andere kwetsbare bewoners vervoeren als dat urgent is. Deze aanvulling is doorgesproken met het NCTV en de coördinatie van de veiligheidsregio's.

Het grootste deel van vrijwillige inzet is niet op de tijd van de avondklok urgent. Maar voor bepaalde functies is deze inzet wel noodzakelijk. Zie formulier 'Eigen verklaring avondklok' op: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/formulieren/2021/01/21/formulier-eigen-verklaring-avondklok>

3. Goede vrijwilligersadministratie (bericht Sociaal Werk Nederland)

In verband met een eventuele belastingplicht voor de vennootschapsbelasting van uw organisatie, wordt de correcte registratie van vrijwilligers binnen de instelling van belang. Met een correcte registratie van vrijwilligers is het voor instellingen die over de ANBI-status beschikken, namelijk mogelijk om dankzij de zogenaamde 'fictieve loonkostenafrek' (ook wel vrijwilligersafrek genoemd) de financiële gevolgen van een eventuele belastingplicht (aanzienlijk) te beperken.

Daarom raden we u aan om een goede vrijwilligersadministratie te voeren, waarin van iedere vrijwilliger de NAW-gegevens en eventuele uitbetalingen zijn vastgelegd. Daarbij moet het ook mogelijk zijn om de omvang van de inzet van vrijwilligers te bepalen. Dat hoeft niet per se een urenregistratie te zijn, maar de Belastingdienst moet wel een goede en onderbouwde inschatting van het aantal vrijwilligersuren per afdeling of activiteit kunnen inzien.

Mocht u deze administratie nog niet hebben ingericht, dan raden wij u sterk aan dit vanaf 2021 alsnog te doen. Ook als een vrijwilliger geen vergoeding heeft ontvangen, moet u de NAW-gegevens registreren en kunt u daarbij vermelden dat er geen vergoeding is uitbetaald.

Sociaal Werk Nederland is in gesprek met de Belastingdienst over onder andere de toepassing van de vrijwilligersafrek over de afgelopen jaren als een organisatie daarover geen afdoende vrijwilligersadministratie heeft maar wél al in een eerder jaar belastingplichtig zou zijn. Voorwaarde daarvoor zal ten minste zijn dat de huidige vrijwilligersadministratie op orde is. Hoewel deze gegevens in beginsel geen invloed hebben op eventuele sociale uitkeringen of toeslagen van de vrijwilliger zelf, probeert Sociaal Werk Nederland ook afspraken te maken over hoe de Belastingdienst het recht op vrijwilligersafrek beoordeelt.

Mogelijk volgt nog:

- Voorlichtingsbijeenkomst.
- Handreiking.
- Aanspreekpunt bij belastingdienst voor sociaal werk organisaties.

4. Wet Transparantie Maatschappelijke Organisaties (WTMO)

Het doel van zowel het wetsvoorstel als het voorlichtingsverzoek is om te voorkomen dat vanuit het buitenland via donaties en andere vormen van financiering onwenselijke invloed wordt gekocht bij maatschappelijke en religieuze organisaties in Nederland. Om die reden verplicht het wetsvoorstel maatschappelijke organisaties om het bedrag en het land van herkomst openbaar te maken van donaties van ten minste € 4.500, wanneer deze donaties afkomstig zijn van buiten de Europese Unie (EU) of de Europese Economische Ruimte (EER). Ook worden stichtingen verplicht om hun balans en overzicht van opbrengsten en kosten in te dienen bij het handelsregister.

Status: deze wet is aangenomen.

Wat is nu verplicht?

- Donaties > € 4.500,- te vermelden en gedurende 7 jaar te bewaren.
- Staat van baten en lasten z.s.m. te melden bij handelsregister (stichtingen).

Let op: mogelijk volgt een toevoeging op de wet over donaties < € 4.500,-

5. Vrijwilligersvergoeding

Deze is per 2021 verhoogd (inflatiecorrectie) verhoogd naar € 1.800,-

6. Alcoholwet

Deze is aangescherpt op de volgende punten:

- Op afstand (online) alcohol verkopen aan <18 jaar wordt strafbaar.
- Kortingen > 25% wordt verboden.
- Inrichting eis vervalt; wordt onderdeel van bouwbesluit.
- Wederverstrekking wordt strafbaar (18+ die alcohol koopt voor 18-). Hiermee wordt de schenker meer beschermd
- Eisen registratie SHV verscherpt. Mogelijk gaan de kosten hiermee omhoog.
- IVA (verantwoord alcohol schenken) blijft verplicht voor medewerkers achter de bar (kan online en moet vastgelegd en geadministreerd).

Verantwoord alcohol schenken

Barvrijwilligers moeten een Instructie Verantwoord Alcohol schenken (IVA) gevolgd hebben volgens de Drank- en Horecawet. MOVISIE heeft samen met Vereniging NOV, NOC*NSF, Nederlandse Federatie Dorpshuizen, Plattelandsjongeren.nl en Adviesbureau JONG&ZO een digitale Instructie Verantwoord Alcohol schenken gemaakt. Barvrijwilligers kunnen zo gratis online een certificaat behalen.

Het schenken van alcohol brengt ook verantwoordelijkheid met zich mee. Aan jongeren onder de 18 jaar mag absoluut geen alcohol geschonken worden in het belang van de bescherming van de gezondheid van jongeren en omdat het in bezit hebben van alcohol in openbare ruimten voor jongeren strafbaar is. Daarnaast heeft alcohol invloed op het gedrag van mensen en kan teveel aan alcohol leiden tot agressie en seksueel grensoverschrijdende gedrag. Dit kan de sfeer aardig bederven, terwijl iedereen het gezellig wil houden. Ook gaan alcohol en verkeer niet samen, het verhoogt de kans op ongelukken. Als barvrijwilliger wil je dat zoveel mogelijk voorkomen.

Gewijzigde wet en regelgeving die van invloed zijn op verenigingen en stichtingen

Heb je te maken met alcohol schenken? Zorg dat je voldoet aan de registratie SHV. Als dat in orde is, kan je de medewerkers die alcohol schenken gratis gebruik laten maken van de online tool.

Volg de gratis e-learning op www.vrijwilligerswerkacademie.nl en haal je gratis certificaat! De teksten en filmpjes op deze website stellen jou in staat om straks op een verantwoorde manier alcohol te mogen schenken in kantine, bar of clubhuis. Wanneer je de teksten en filmpjes hebt gezien en gelezen, ben je in staat om de test te maken waarmee je een gekwalificeerde barvrijwilliger wordt en bardiensten mag draaien op tijdstippen dat er alcohol wordt geschonken.

7. Speeltoestellen

Het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen is niet nieuw. Dat bestaat al langer en van het begin af aan is daarin opgenomen dat attractie en speeltoestellen die onder dit besluit vallen gekeurd van een nummer voorzien en geregistreerd. Dat was zo en dat blijft zo.

Wat is er anders?

Artikel 7:

- Lid 3. Een attractietoestel wordt volgens een bij ministeriële regeling te bepalen procedure bij de eerste of eerstvolgende keuring door de aangewezen instelling van een uniek nummer voorzien. Bij ministeriële regeling kan tevens bepaald worden welke speeltoestellen van een uniek nummer worden voorzien.
- Lid 4. Het uniek nummer, bedoeld in het derde lid, wordt door de aangewezen instelling geregistreerd op een bij ministeriële regeling te bepalen wijze.

In de praktijk betekent dit dat als je een speeltoestel hebt dat onder dit besluit valt en je bent daar beheerder of eigenaar van en dat toestel is nog niet geregistreerd je contact moet opnemen met een keuringsinstelling. Voor nieuw te plaatsen speeltoestellen moet dat door de fabrikant geregeld worden. Nieuw is dat verhuurders verantwoordelijk zijn voor de registratie en dat de registratie ook geldt voor opblaas attractie en speeltoestellen.